POVESTEA LUI HARAP-ALB

Fișă de lucru

Prof. Budurean Corina

Colegiul Tehnic „Traian Vuia” Oradea

Fișa de lucru poate fi folosită la clasa a X-a și valorifică atât cunoștințele de literatură și de teorie literară dobândite după studierea basmului cult, cât și pe cele de limbă și comunicare referitoare la noțiunile de vocabular.

Se dă fragmentul:

„Mai merge el cât merge și, când la poalele unui codru, numai iaca ce vede o dihanie de om, care se pârpâlea pe lângă un foc de douăzeci și patru de stânjeni de lemne și tot atunci striga, cât îi lua gura, că moare de frig. Și apoi, afară de aceasta, omul acela era ceva de speriat; avea niște urechi clăpăuge și niște buzoaie groase și dăbălăzate. Și când sufla cu dânsele, cea deasupra se răsfrângea în sus peste scăfârlia capului, iar cea dedesubt atârna în jos, de-i acoperea pântecele. Și, ori pe ce se oprea suflarea lui, se punea promoroaca mai groasă de-o palmă. Nu era chip să te apropii de dânsul, că așa tremura de tare, de parcă-l zghihuia dracul. Și dac-ar fi tremurat numai el, ce ţi-ar fi fost? Dar toată suflarea și făptura de primprejur îi țineau hangul: vântul gemea ca un nebun, copacii din pădure se văicărau, pietrele țipau, vreascurile țiuiau și chiar lemnele de pe foc pocneau de ger. Iară veverițele, găvozdite una peste alta în scorburi de copaci, suflau în unghii și plângeau în pumni, blestemându-și ceasul în care s-au născut. Mă rog, foc de ger era: ce să vă spun mai mult! Harap-Alb, numai o țâră cât a stat de s-a uitat, a făcut țurțuri la gură și, neputându-și stăpâni râsul, zise cu mirare:

— Multe mai vede omul acesta cât trăiește! Măi tartorule, nu mânca haram și spune drept, tu ești Gerilă? Așă-i că taci?... Tu trebuie să fii, pentru că și focul îngheață lângă tine, de arzuliu ce ești.

— Râzi tu, râzi, Harap-Alb, zise atunci Gerilă tremurând, dar, unde mergi, fără mine n-ai să poți face nimica.

— Hai și tu cu mine, dacă vrei, zise Harap-Alb; de-abia te-i mai încălzi mergând la drum, căci nu e bine când stai locului.

Gerilă atunci se ia cu Harap-Alb și pornesc împreună. Și mergând ei o bucată înainte, Harap-Alb vede altă drăcărie și mai mare: o namilă de om mânca brazdele de pe urma a 24 de pluguri și tot atunci striga în gura mare că crapă de foame.

— Ei, apoi să nu bufnești de râs? zise Harap-Alb. Măi, măi, măi! că multe-ți mai văd ochii! Pesemne c-aista-i Flămânzilă, foametea, sac fără fund sau cine mai știe ce pricopseală a fi, de nu-l poate sătura nici pământul.

— Râzi tu, râzi, Harap-Alb, zice atunci Flămânzilă, dar, unde mergeți voi, fără mine n-aveți să puteți face nici o ispravă.

— Dacă-i așa, hai și tu cu noi, zise Harap-Alb, că doar n-am a te duce în spinare.

Flămânzilă atunci se ia după Harap-Alb și pornesc tustrei înainte. Şi mai mergând ei o postată, numai iaca Harap-Alb vede altă minunăție și mai mare: o arătare de om băuse apa de la 24 de iazuri și o gârlă pe care umblau numai 500 de mori și tot atunci striga în gura mare că se usucă de sete.

— Măi, da' al dracului onânie de om e și acesta! zise Harap-Alb. Grozav burdăhan și nesățios gâtlej, de nu pot să-i potolească setea nici izvoarele pământului; mare ghiol de apă trebuie să fie în mațele lui! Se vede că acesta-i prăpădenia apelor, vestitul Setilă, fiul Secetei, născut în zodia rațelor și împodobit cu darul suptului.

— Râzi tu, râzi, Harap-Alb, zise atunci Setilă, căruia începu a-i țâșni apa pe nări și pe urechi, ca pe niște lăptoace de mori, dar, unde vă duceți voi, fără mine degeaba vă duceți.

— Hai și tu cu noi, dacă vrei, zise Harap-Alb; de-abia nu te-ai mai linciuri atâta în cele ape, îi scăpa de blestemul broaștelor și-i da răgaz morilor să umble, că destul ți-ai făcut mendrele până acum. Ce, Doamne iartă-mă, îi face broaște în pântece de atâta apă! Setilă atunci se ia după Harap-Alb și pornesc tuspatru înainte.”

(Ion Creangă, *Povestea lui Harap-Alb*)

Cerințe:

1. Dați sinonime contextuale următoarelor cuvinte: *codru*, *ceasul*, *se văicăreau*, *vestitul*.
2. Enumerați trei mijloace prin care se realizează oralitatea stilului în acest basm;
3. Identificați două regionalisme și doi termeni populari;
4. Găsiți un indice temporal și un indice spațial;
5. Ilustrați două trăsături specifice basmului cult;
6. Transcrieți o formulă mediană și precizați ce rol are aceasta în structura basmului;
7. Argumentați prin două trăsături că acest fragment aparține realismului;
8. Menționați două mijloace de individualizare a personajelor specifice basmului lui Creangă;
9. Realizați un ciorchine care să cuprindă trăsăturile lui Gerilă, precum și modalitățile de caracterizare a personajului;
10. Completați rebusul următor pentru a descoperi denumirea speciei literare în care se încadrează „Povestea lui Harap-Alb”.
    a. La ce este supus Harap-Alb de către Spân?

b. Cum se numesc personajele care îi dau eroului obiecte ce îl vor ajuta să reușească în încercările sale?
c. Cu ce se sfârșește acest basm?
d. Cum se numesc formulele specifice basmului?
e. Ce întreprinde Harap-Alb pentru a ajunge la unchiul său?
f. Ce îi lipsește împăratului Verde pentru a-i moșteni tronul?
g. Prin ce se caracterizează stilul lui Creangă?
h. Care este cifra magică ce se regăsește cel mai des în basme?

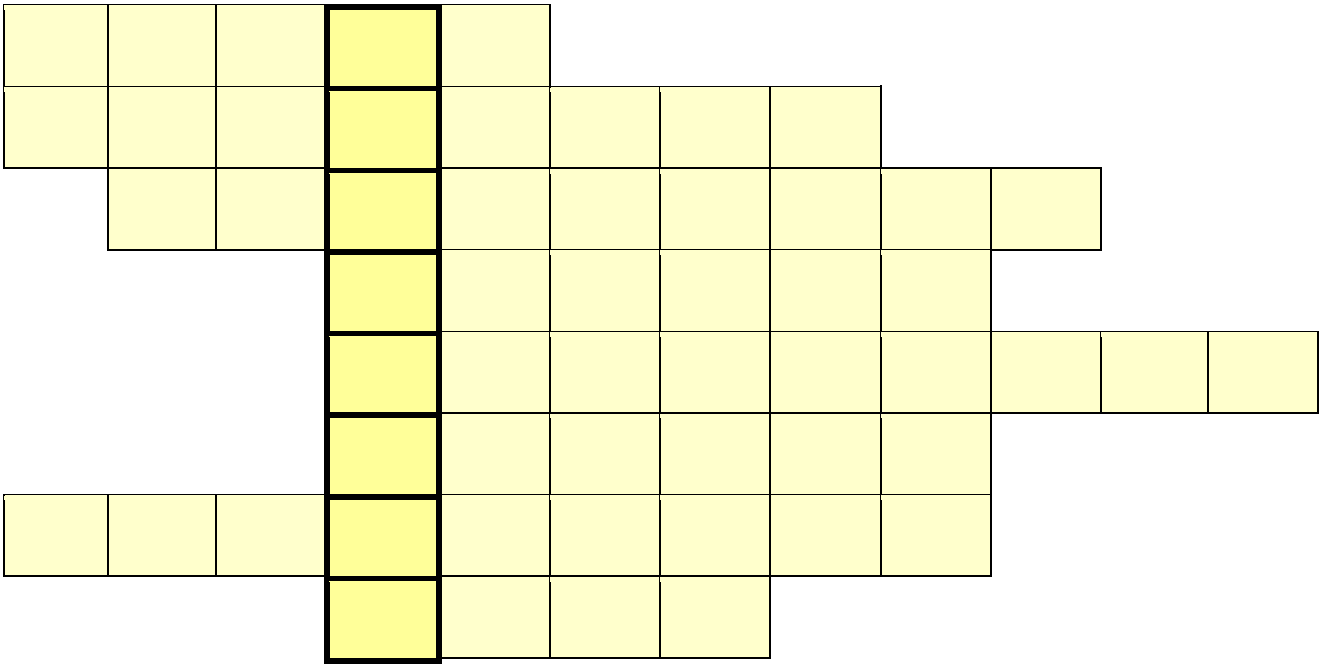

Notă: Modalitate de rezolvare a rebusului

P	R	O	**B**	Ă					
D	O	N	**A**	T	O	R	I		
	C	Ă	**S**	Ă	T	O	R	I	E
			M	A	G	I	C	E	
			C	Ă	L	Ă	T	O	R	I	E
			U	R	M	A	Ș	I	
O	R	A	**L**	I	T	A	T	E	
			T	R	E	I			